

ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛІ ХУДОЖНЬОГО МИСЛЕННЯ У ПОВІСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА "БЛИЗНЕЦЬ"

Вступ. У статті представлений детальний аналіз російськомовної повісті Тараса Шевченка "Близнецы". Основна увага приділяється вивченню моделі художнього мислення автора через аналіз тексту твору та його ідейно-тематичного спрямування як контекст, в якому формується авторське бачення світу.

Методи. У статті було використано такі методи: філологічний, історико-літературний та біографічний методи дослідження.

Результати. Визначено синкретичний характер повісті, що означає поєднання рис різних літературних напрямів, таких як романтизм, просвітницький реалізм і сентименталізм. Акцент зроблений на багатоплановості та багатосюжетності аналізованого твору. Детально аналізується система образів у повісті, розкривається роль персонажів у художній структурі твору. Приділяється увага другорядному образу жінки у творі. Наголошується на засобах реалізації моделі художнього мислення у повісті. Особлива увага приділяється образу оповідача, використанню епістолярію, щоденникових записів та описів української природи. Суто в українському дусі описано враження та емоції оповідача щодо міста Києва. У статті також розглянуто теми освіти, виховання, військової кар'єри та університетського середовища. Авторка аналізує сприйняття Тарасом Шевченком цих питань з позицій національного бачення. Військове середовище тлумачиться як сфера, в якій формуються розбещені характери. Тарас Шевченко застерігає кожного від захоплення військовою освітою і кар'єрою, популярною в ті часи. Натомість університетське виховання й освіту представлені і охарактеризовані з великим пієтетом.

Висновки. У статті представлено художнє тлумачення чинників і факторів, що впливають на формування особистості та

подалишу її реалізацію в житті, що допомагає розкрити глибокі психологічні та соціокультурні аспекти твору. Наголошується на вагомій ролі, через яку реалізуються закладені в людині риси характеру, а також формуються нові. Також аргументовано тезу про представлення національної моделі мислення письменника у творі, враховуючи народні уявлення про історичні реалії того часу.

Ключові слова: *Тарас Шевченко, повість, художня модель, образ, просвітницький реалізм, романтизм, сентименталізм.*

Вступ

Написана російською мовою проза Тараса Шевченка є важливим художнім матеріалом для аналізу і виокремлення головних рис світогляду автора, особливостей його мислення. Саме використання письменником чужої мови дозволяє акцентувати увагу на тих характеристиках його художнього мислення, котрі формують загальний контекст його світоглядної парадигми. Звертаючись до російської мови, Шевченко прагнув бути почутим і прочитаним якомога ширшими колами тогочасного суспільства. У контексті чужої російської мови постає в багатогранних виявах українська національна модель мислення, адресована як своїм, так і чужим. Виразними є зв'язки між мовою, мисленням і світоглядом, які дає можливість виявити і дослідити цей матеріал. Теоретична значущість досліджуваної проблеми визначається необхідністю комплексного вивчення особливостей художньої моделі мислення у повісті Т. Шевченка "Близнецы", тобто особливостей творчого світогляду та тлумачення ідей, образів, мотивів. Також це дозволяє вести мову як про специфіку конкретного тексту зокрема, так і про особливості російськомовної творчості загалом. Також студії над текстами повістей проливають додаткове світло на життєвий шлях автора.

Методи

Методи дослідження базуються на дослідженнях вчених, зокрема, Ю. Барабаша, О. Бороня, З. Кирилюк, М. Майстренко, В. Смілянської та ін. Також враховано напрацювання щодо досліджуваної теми Н. Грицюти, Н. Демчук, Л. Кодацької,

О. Сидоренко та ін. Загалом вчені наголошують на значущості тексту повісті "Близнецы" у контексті прозової спадщини автора, особливостях її ідейно-тематичного спрямування, стилю, художніх засобів. Усі ці чинники вважаємо основними для відображення характерних рис художнього мислення митця, реалізації в ньому суто українських світоглядних аспектів. О. Боронь зазначає, що "Шевченкова проза не відзначається загалом художньою довершеністю, натомість вона становить інтерес народністю змісту, національним колоритом, правдивим відтворенням світовідчуття, притаманного українцям, що позначилося на доборі фабульних ситуацій, увиразнило змалювання персонажів; приваблює багатогранний образ автора в його психологічній неповторності" (Боронь, 2015, с. 76). Повість складає особливий інтерес, зважаючи на те, що реалізована в ній українська модель мислення свідчить про Шевченків автентичний національний світогляд і вираження його у тексті з метою донести до російськомовного читача. В існуючих дослідженнях визначаються такі риси повістей автора, як вплив західноєвропейської прози, а також аморфність, хронологічна послідовність епізодів, настроєвість, образ оповідача, епістолярна форма, подорожні нотатки. Герої повістей є переконливими, втілюють тогочасні актуальні питання, зокрема освіти як шляху до благополучного життя, виховання. У своїх повістях Шевченко спонукає читача осмислювати алегорії, алюзії, ремінісценції. Щодо специфіки стилю, то вчені наголошують на виявах у творах рис романтизму, проте переважно вони синкретичні, поєднують різні стилі й жанрові різновиди. Зокрема, наявні риси просвітницького реалізму (дидактичний і повчальний характер, протиставлення позитивних і негативних героїв). О. Боронь наголошує, що "суто просвітницьким за генезою є експеримент Шевченка, зреалізований у повістях "Близнецы", "Несчастный", менше виявлений у повісті "Музыкант" (Боронь, 2015, с. 79). Щодо стилю повістей автора, зокрема твору "Близнецы", дослідники характеризують його як синтез рис романтизму, сентименталізму і просвітницького реалізму. Також у ньому

вбачають і впливи бідермаєру, що був перехідним від реалізму до романтизму, і навіть натуралізму. В. Смілянська наголошує саме на синтезі сентиментально-романтичного і реалістичного стилів (Смілянська, 2001). Загалом це був "стильовий синкретизм" (Боронь, 2015, с. 80) Шевченкових повістей, у кожній із яких він виявляється по-різному. Повісті Шевченка були надруковані вже після його смерті. Вони є не тільки важливим джерелом для вивчення біографії митця, а й виявляють творчий діапазон автора, його інтелектуальні роздуми, світоглядні принципи й особливості художнього мислення, є цікавими щодо ідейно-тематичного спектру, системи образів, поетики. З методологічного погляду повісті Т. Г. Шевченка поділяють на дві групи (Боронь, 2015, с. 84). Перша включає твори, написані на основі фабул однойменних поем ("Наймичка", "Варнак", "Княжна"). Вони представляють розвиток змісту поетичних текстів. Другу групу репрезентують повісті автономні щодо сюжетів, фабул, композицій ("Музыкант", "Несчастный", "Капитанша", "Близнецы", "Художник", "Прогулка с удовольствием и не без морали"). Характерними рисами цих творів є епістолярна форма, подорожні записи, щоденник, образ оповідача як центральний.

Методологія дослідження полягає в тому, що тут аналіз і вивчення тексту повісті "Близнецы" провадиться за допомогою кількох наукових методів. Філологічний метод використано при аналізі тексту. За допомогою історико-літературного методу з'ясовується зв'язок твору з історичним контекстом епохи. Біографічний метод дає можливість виявити впливи на текст біографії автора.

Актуальність дослідження художньої моделі мислення у російськомовній повісті Т. Шевченка "Близнецы" полягає у тому, що текст виокремлює й актуалізує вагомі аспекти тогочасного суспільного, освітнього і духовного простору, а також погляди автора на них. Вивчення цих аспектів дає можливість вести мову про особливості художнього світогляду і мислення письменника, вибір ним художніх засобів для реалізації власних творчих принципів і засад.

Результати

Повість Т. Г. Шевченка "Близнецы" традиційно датують 1855 р., оскільки перший аркуш тексту містить запис про початок роботи 10 червня без зазначення року. Також рік не вказано на останньому аркуші з датою завершення роботи – 20 липня. Щодо дати написання, то традиційно 1855 р. вважають найдостовірнішим. Тоді письменник виявляв інтерес до актуальних проблем освіти і виховання, морально-етичних ідей. Повість "Близнецы" містить ремінісценції з середньовічного твору "Слово о полку Ігоревім", історичного тексту Пізнього Бароко "Історія Русів". Хоча автор допускає певні історичні неточності. Зокрема, Гергій Кониський не був автором "Історії Русів". Також неправильно вказано дату Тарасової ночі, що відбулася не 1547 р., як у Шевченка, а 1630 р. Вважаємо, що Шевченко був знайомий із цими творами, проте не володів достеменно всіма історичними фактами. У повісті Шевченко цитує "Слово о полку Ігоревім", мабуть, із пам'яті. На твір вплинули й обговорення у тогочасній періодиці питань виховання й освіти. У центрі повісті перебуває проблема генези і розвитку людини, зокрема її виховання й освіти, що тісно пов'язано з ключовими морально-етичними моментами. Зокрема, йдеться про постійний моральний ріст Саватія й невпинну моральну деградацію Зосима. Образи братів-близнюків є протилежними. Автор акцентує увагу на важливості безпосереднього впливу соціального середовища на формування особистості, що є рисою просвітницького реалізму.

Твір "Близнецы" починається описом історії подружжя Сокир. Никифор Федорович, отримавши свого часу добру освіту, зміг влаштувати собі успішне і щасливе життя. Його дружина Параска, згідно із законами патріархального суспільства, щаслива й без освіти. Образи Никифора і Параски є втіленням ідеалу родинного щасливого життя, що базується на українських народних уявленнях і моделі національного художнього мислення. Жінка тут відіграє роль другорядну, будучи берегинею сімейного вогнища. Натомість главою родини бачиться саме

чоловік. Параска як господиня підтримує чистоту, Никифор згідно з німецьким ладом веде господарство. У повісті описано те, як із самого дитинства близнюки зростали в рівних умовах, маючи все для розвитку здібностей. Після батьківського жеребкування хлопці пішли різними шляхами військової та світської освіти. Улюбленцем Парасковії Тарасівни відразу став Зося. Врешті упереджений підхід матері до одного з синів мав негативні й навіть трагічні наслідки. Суттєва різниця між характерами хлопців проявляється вже на їхніх особистих стилях написання листів, що представляє і два різні характери. У творі Шевченко фактично не є моралізатором при викладі сюжету. За допомогою фактів і деталей він представляє формування характеру Зосима в результаті сліпої материнської любові як людини погано вихованої, здатної по-хамськи вимагати у батьків гроші, грати в карти, пиячити. Шевченко переконаний, що названа мати не усвідомила своєї провини і фатальної ролі у виборі Зосимом військової кар'єри.

Повість "Близнецы" є багатоплановою за змістом, із двома сюжетними лініями. Події відбуваються у різних місцях – це хутір, Київ і Приуралля. Ціла плеяда характерів героїв розкривається через їхні подорожі. Шевченко промовисто застерігає свого читача щодо захоплення військовою освітою і кар'єрою, популярною в ті часи. "Шевченко у повісті здійснив переконливий художній експеримент над долями двох близнюків, настільки майстерний, що читач мовби і не помічає певної невідповідності описаних перипетій життєвим реаліям, адже превалює у творі просвітницька настанова, згідно з якою позитивного героя великою мірою ідеалізовано, а його антипода – рідного брата – зведено у підсумку ледь не до тваринного рівня" (Боронь, 2017, с. 132). За обсягом твір "Близнецы" більший за інші повісті, зі складнішою структурою. Інтрига тут виявляється відразу, коли подружжя Сокир знаходить немовлят. У творі синтезовано епістолярну форму і щоденникову, автобіографічні відомості, певні ліричні роздуми.

На початку повісті Т. Шевченко наголошує на важливій ролі в житті нації її особливих ментальних рис: "Нация без своей

собственной, ей только принадлежащей, характеризующей черты похожа просто на кисель, и самый безвкусный кисель" (Смілянська, 2005, с. 11). Щодо військового стану, то автор відразу акцентує увагу на його відсталості від сучасників у питаннях освіти. З сюжету бачимо, як село залишає гусарський чи уланський полк. Потім київським шляхом у Переяслав поверталася молода жінка, повернувши у житнє поле і вийшовши звідти зі згортком. І "пройдя немного по большой дороге, она остановилась у поворота и, подумавши немного, кивнула выразительно головою, как бы решаясь на что-то важное, пошла быстро по маленькой, поросшей спорышем дорожке, ведущей к хутору старого сотника Сокиры (Смілянська, 2005, с. 12). Вранці Параска Тарасівна Сокириха знайшла на ганку двох малюків, закутаних у сіру свитку. Літнє бездітне подружжя було вдячне Богові за такий щедрий подарунок на старості років. Потім вони почули про знайдене недалеко тіло утоплениці, здогадавшись, що то мати цих покинутих діток. Їх знайшли напередодні свята Зосима і Савватія, тому так і нарекли дітей.

Щодо подальшого викладу подій, то автор далі зазначає: "Сначала опишу со тщанием место, т.е. пейзаж; потом опишу действующих лиц, их домашний быт, характеры, привычки, недостатки и добродетели, а потом уже, по мере сил, приступлю к драме, т. е. самому действию. Метода эта, или манера, эта не новая, но зато хорошая манера. А хорошее, как говорят, не стареет (Смілянська, 2005, с. 16). В усіх цих описах відчувається і чітко проявляється суто українська модель художнього мислення, основана на національному світогляді та світовідчутті. Далі у творі подається детальний опис хутора на березі річки Альти неподалік від Переяслава. Автор зазначає, що хутір стоїть навпроти місця, де окаянный Святополк убив рідного брата Гліба. За свідченнями Георгія Кониського, там була і кривава Тарасова ніч 1547 р. Твір містить багато цікавих історичних ремінісценцій, зокрема про храм, збудований 1690 р. І. Мазепою. Тут йому проголосили анафему. А в Успенській церкві 1654 р. гетьман Богдан Хмельницький присягнув на вірність московському

царю Олексію Михайловичу. Згідно з історією України, в її контексті подається й історія діда Никифора Федоровича – військового Карпа Сокири і його спадкоємця Федора Сокира. Згадуються його знайомства з Іваном Левандою, Григорієм Гречкою, Григорієм Сковородою (на той час уже знаним філософом). Наголошується на схильності його сина до навчання, музики, адже був учнем містика-філософа Григорія. Очевидно, йдеться про Сковороду: "Мистик-філософ, бывало, наденет на себя серую свитку, накроет голову соломенным брылем, флейту в руку и марш куда глаза глядят" (Смілянська, 2005, с. 20). Після участі у війні 1812 р. молодий Сокира повернувся на рідний хутір, одружившись із гарною дівчиною Параскою Тарасівною. З неї вийшла чудова українська господиня. А "Карло Осипович говаривал всегда и всякому, что если он видел рай на земле, так это именно в доме Прасковьи Тарасовны, а больше нигде" (Смілянська, 2005, с. 25). Сам Никифор Федорович любив читати, згадуючи свого вчителя Сковороду, величаючи його сучасним Діогеном. Риси характеру героя подано суто в українському дусі. Зокрема, це його глибока релігійність, знання Нового Завіту, любов до гри на скрипці. Згідно з родинною традицією, навчання Зосі та Ваті мало важливе значення. Дітям запросили вчителя з семінарії – Степана Мартиновича Левицького. Так "Зося и Ватя ... учились и росли. А росли они, как сказочные богатыры, не по дням, а по часам. А учились они тиже по-богатырски" (Смілянська, 2005, с. 36). Параска відразу віддає перевагу Зосі, який витягнув жереб бути офіцером. А Сава – семінаристом. Так батьки відправили Зосю в Полтаву в кадетський корпус. Ватю віддали туди ж у гімназію, де попечителем був автор "Перелицьованої Енеїди" Іван Котляревський. Діти почали навчання, а батьки повернулися на хутір. На свята діти писали батькам вітальні листи, які відразу свідчать про формування двох різних характерів. "Зося писал всегда довольно лаконически: что он почти нищий между воспитанниками и что по фронту он из числа первых. А Ватя писал пространнее: он скромно писал о своих успехах, о нищете своей он не упоминал. А о добром

и благородном своем покровителе он исписывал целые страницы" (Смілянська, 2005, с. 59). На четвертому році навчання Зося повідомив, що отримав гарні бали з наук, є першим по фронту і його направляють у Петербурзький дворянський полк. Він наполегливо просив грошей на непередбачувані витрати. Натомість Ватя скромно написав, що йому ректор подарував "Енеїду" Вергілія латинською мовою в коштовній оправі. Він отримав направлення в обраний ним університет для навчання за казенний рахунок на медицину. Юнак міркує щодо того, який університет обрати – Харківський чи Київський? На цей лист Никифор Федорович відреагував, що "хоть один походит на человека" (Смілянська, 2005, с. 60). На думку Карла Осиповича, Ватя може стати доктором, магістром, знаменитим професором медицини і хірургії, членом багатьох наукових товариств. А з Зосі міг би гідний офіцер, полковник, генерал і навіть фельдмаршал. А от що буде з кожним, залежатиме від них самих. Під час навчання в університеті Ватя кожні канікули проводив на рідному хуторі, займаючись бджолярством, граючи на гусях і співаючи, читаючи. А Зося рідко відвідував батьків, писав тільки, щоб попросити грошей. Характеризує Зося рішення піти з гвардії до армії, адже він, мовляв, жебрак. Проте насправді Зося переводили в астраханський гарнізонний батальйон як покарання за зваблення дівчини та її смерть із дитиною. На це Никифор сказав Саватію, що Зося "оскорбил благородную природу человека" (Смілянська, 2005, с. 69). А от відмову Саватія від батьківських грошей Никифор характеризує таким чином: "Кто не нуждается в деньгах, тот богаче богатого" (Смілянська, 2005, с. 69). Визначальною рисою характеру Зосі є те, що він "настоящий был донжуан с зародышами еще кое-каких мерзящих человека страстишек" (Смілянська, 2005, с. 74), ставши в Астрахані взагалі "плутом на всі руки", як наголошує автор. Тут він, приховуючи шлюб, сховав свою законну дружину Якіліну разом із сином у брудному провулку, винаймаючи для себе у місті квартиру. Зося пиячить, грає в карти, бере і не повертає борги, за що його називають шерамижником. Результатом

такого способу життя стала гауптвахта і суд за двоєженство. Своє тогочасне перебування в Оренбурзі Ватя описує в листах до батьків, що має автобіографічний характер, як і детальний щоденник героя під час відвідин Орської фортеці: "Так вот она, знаменитая Орская крепость! – почти проговорил я, и мне сделалось грустно, невыносимо грустно, как будто меня Бог знает какое несчастье ожидало в этой крепости" (Смілянська, 2005, с. 89–90). Саме тут він зустрів брата Зосю, котрий прибув сюди з Астрахані. Ватя дізнався, що "по конфирмации военного суда, за разные противозаконные и безнравственные поступки, направляется в Отдельный Оренбургский корпус рядовым Зосим Сокирин, с выслугою" (Смілянська, 2005, с. 91). Під час зустрічі братів у брудній казармі Зося з байдужістю просив у брата грошей. Натомість для Ваті ця зустріч – важке душевне випробування: "Бывало мне иногда грустно, тяжело грустно но такой гнетущей грусти я никогда еще не испытывал. Мне казалось, что я видел Зосю во сне, что на самом деле такое превращение невозможно в человеке. Такое помертвление всего человеческого" (Смілянська, 2005, с. 91). Автор відзначає те, що Зося нині схожий на грубу тварину, міркуючи над причинами цих змін: виховання чи спосіб життя? Він робить висновок, що виховання не може так змінити людину, тому особа Зосі є результатом впливу російського військового середовища. Загалом бачимо досить критичне ставлення Шевченка до цієї сфери, котру він добре знав із власного життєвого досвіду.

Мандрівка Ваті в Раїмське укріплення на чотири роки подана у формі щоденника з вираженим автобіографічним характером: "Оставив гору в правой руке, мы остановились на берегу Иргиза вблизи могилы батыря Дустана. Этот грубо из глины слепленный памятник напоминает общей формою саркофаги древних греков" (Смілянська, 2005, с. 96). Тут Ватя отримав листа з сумною звісткою про смерть Никифора Федоровича, про повернення Зосі на хутір і вигнання ним із дому Параскеви Тарасівни. Тепер Саватій повертається додому для відновлення справедливості. Він звернувся до влади, "и в силу духовного завещания был введен во владение хутором и принадлежащими

ему добрами. А Зосим был изгнан с посрамлением" (Смілянська, 2005, с. 102). Ватя сумно спостерігає результати діяльності брата. Так, гуслі, на яких він колись грав "увидел их разбитыми, струны живые изорванными, а прекрасное изображение пляшущих пастушек запятнанное горячей табачной золою. Псалтырь же его священная, Геродот его, единая его радость – летопись Конисского наполовину изорвана для закуривания трубок" (Смілянська, 2005, с. 102). Плачучи, Саватій закликає Бога у судді вандалам. Він наводить лад у будинку, віддає гуслі в ремонт, повертає додому Параскеву Тарасівну. Прийшов на хутір і жебрак Зосим у пошуках горілки. Коли мати "увидела лицо, омраченное развратом, своего Зоси" (Смілянська, 2005, с. 107), вона втратила свідомість. На що Зося сказав: "Ничего, пусть сдохнет" (Смілянська, 2005, с. 107). Як бачимо, вже ніщо не змінить характер Зосі.

Суто в українському дусі описано враження та емоції оповідача щодо міста Києва: "Но чаще всего я лелею мое старческое воображение картинами золотоголового, садами повитого и тополями увенчанного Киева. И после светлого, непорочного восторга, навеянного созерцанием красоты твоей неувядающей, упадет на мое осиротевшее старое сердце тоска, и я переносуся в века давноминувшие" (Смілянська, 2005, с. 109). Виявляється український спосіб мислення і в передачі вражень від Києво-Печерської лаври, у малюнках неперевершених краєвидів Києва. Варто наголосити, що оповідач-художник є образом автобіографічним. Він радісно реагує на звістку про одруження Саватія, міркуючи в суто українському дусі про майбутнє героя. Події твору ніби віддзеркалюються в описах української природи, котра передає настрої та відчуття персонажів, насамперед оповідача. Поява на горизонті сумних важких хмар, які ховаються за гори, і сходження блискучої Аврори свідчить про настрої світлі та сповнені щастя. Оповідач із радістю приймає запрошення Саватія приїхати на весілля і благословити наречену, що є сиротою. Просту сільську дівчину Наталію оповідач порівнює з богинею і красивою квіткою.

Навіть після смерті Зосі Параска глибоко в душі зберігала дивну і не зрозумілу любов до нього: "... только иногда, глядя на юную прекрасную подругу своего Савватия, шепотом сквозь слезы повторяла: "Зосю, мой! Зосю мой! Сыну мой единый!" (Смілянська, 2005, с. 119).

Загалом у повісті "Близнецы" в українському дусі представлено художні авторські міркування про впливи виховання, освіти, навколишнього середовища на становлення і розвиток характеру особистості. У світлі національного світогляду бачимо осмислення актуальних проблем тогочасної освіти, засудження військового середовища як такого, що продукує переважно розбещені й негативні характери (образ Зосима). З неприхованим пієтетом Т. Шевченко пише про університетське виховання, зокрема середовище Київського університету, з якого виходять особистості освічені, благородні, порядні (образ Саватія). Згідно з українським світоглядом, письменник утверджує ідею про вагому роль у становленні особистості освіти, наголошуючи, що саме тут реалізуються закладені в характері риси і формуються нові.

Дискусія і висновки

Отже, авторська модель мислення у російськомовній повісті Т. Шевченка "Близнецы" базується на осмисленні суто в українському ключі важливої й актуальної для тогочасного суспільства теми освіти, виховання загалом і негативного впливу військового середовища зокрема. Український спосіб мислення реалізується через образ оповідача, що є автобіографічним і кореспондує з постаттю самого Т. Шевченка; епістолярну форму, що виявляє глибоко особистісні, витримані в національному дусі, думки та емоції; подорожні записки, які передають специфіку і красу української природи; щоденникові нотатки, здатні передати найглибші душевні переживання оповідача і героїв. Повість "Близнецы" представляє відповідні тогочасному українському, переважно селянському, середовищу бачення впливу виховання, освіти, навколишніх умов на становлення, розвиток і реалізацію індивіда. Виходячи з власного життєвого досвіду і тогочасних реалій, Т. Шевченко

дуже критично говорить про військове середовище як сферу, в якій формуються розбещені характери типу Зосима. Натомість із великим пієтетом пише про університетське виховання й освіту, з якого виходять люди освічені, порядні як Саватій. Загалом твір репрезентує національну модель мислення письменника, що розкривається в контексті питань освіти і виховання, базується переважно на народних уявленнях про тогочасні історичні реалії.

Список використаних джерел

Барабаш, Ю. (2006). *Вибрані студії. Гоголь. Сковорода. Шевченко*. ВД "Києво-Могилянська академія".

Боронь, О. (2015). *Поет і його проза*. Видавництво "Часопис "Критика".

Боронь, О. (2017). *Спадщина Кобзаря Дармограя: джерела, типологія та інтертекст Шевченкових повістей*. Критика.

Кирилук, З. (1993). Поетика характеру в повісті Т. Шевченка "Близнецы". *XXX наукова шевченківська конференція : Тези і матеріали*. С. 117–121. ДонНУ.

Майстренко, М. (2008). Античні педагогічні ідеї та виховна повість Тараса Шевченка "Близнецы". *Науковий вісник Миколаївського державного університету ім. В. О. Сухомлинського : філологічні науки*, 17, 116–121.

Смілянська, В. (2001). Шевченкові повісті: український гумор в російському тексті. *Матеріали 34-ї наукової шевченківської конференції : У 2 кн.* Кн. 1, с. 182–191.

Смілянська, В. (2005). *Шевченкознавчі роздуми*. Дніпро.

Шевченко, Т. (2003). *Зібрання творів : У 6 т. Том 4: Повісті*.

References

Barabash, Yu. (2006). *Selected studios. Hohol. Skovoroda. Shevchenko*. VD "Kyiv-Mohyla Academy" [in Ukrainian].

Boron, O. (2015). *The poet and his prose*. "Krytyka" publishing house [in Ukrainian].

Boron, O. (2017). *The legacy of Kobzar Darmohrai: sources, typology and intertext of Shevchenko's novels*. Criticism [in Ukrainian].

Kirilyuk, Z. (1993). Poetics of character in T. Shevchenko's story "Twins". *XXX Scientific Shevchenko Conference: Theses and materials*. 117–121. DonNU [in Ukrainian].

Maistrenko, M. (2008). Ancient pedagogical ideas and Taras Shevchenko's educational novel "The Twins". *Scientific Bulletin of Mykolaiv State University named after V. O. Sukhomlynskyi: philological sciences*. 17, 116–121 [in Ukrainian].

Smilyanska, V. (2001). Shevchenko's stories: Ukrainian humor in the Russian text. *Materials of the 34th Scientific Shevchenko Conference: In 2 books*. Book 1, 182–191 [in Ukrainian].

Smilyanska, V. (2005). *Shevchenko's reflections*. Dnipro [in Ukrainian].
Shevchenko, T. (2003). *Collection of works: In 6 volumes. Volume 4: Stories* [in Ukrainian].

Отримано редакцією збірника / Received: 07.04.24

Прорецензовано / Revised: 12.09.24

Схвалено до друку / Accepted: 15.10.24

Rui FAN, PhD Student

ORCID: 0000-0002-1505-8390

e-mail: ruifan@ukr.net

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

TARAS SHEVCHENKO'S STORY "THE TWINS": A MODEL OF ARTISTIC THINKING

Background. *The article presents a detailed analysis of Taras Shevchenko's russian novel "The Twins". The main attention is paid to the study of the model of the author's artistic thinking through the analysis of the text of the work and its ideological and thematic orientation as a context in which the author's vision of the world is formed.*

Methods. *In the article, the author uses philological, historical-literary and biographical research methods.*

Results. *The author of the article defines the syncretic nature of the story, which means a combination of features of various literary trends, such as romanticism, enlightened realism, and sentimentalism. The emphasis is placed on the multifacetedness and multiplot of the work. The system of images in the story is analyzed in detail, the role of the characters in the artistic structure of the work is revealed. The attention is paid to the secondary image of a woman in the work. Emphasis is placed on the means of implementing the model of artistic thinking in the story. Special attention is paid to the image of the narrator, the use of epistolary, diary entries and descriptions of Ukrainian nature. The narrator's impressions and emotions about the city of Kyiv are described purely in the Ukrainian spirit. The article discusses the topics of education, upbringing, military career, and university environment. The author analyzes Taras Shevchenko's perception of these issues from the standpoint of a national vision. The military environment is interpreted as a sphere in which corrupt characters are formed. Taras Shevchenko warns everyone against getting carried away by military education and a career that was popular in those times. Instead, university upbringing and education are presented and characterized with great piety.*

Conclusions. *The article presents an artistic interpretation of the factors and factors that influence the formation of personality and its further realization in life, which helps to reveal the deep psychological and sociocultural aspects of the work. The emphasis is placed on the important role through which character traits*

inherent in a person are realized, as well as new ones are formed. The thesis about the presentation of the writer's national model of thinking in the work is argued, considering popular ideas about the historical realities of that time.

Keywords: *Taras Shevchenko, novel, artistic model, image, enlightened realism, romanticism, sentimentalism.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.